

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NEMČIJA PRED DIKTATURO?

Senzacionalne napovedi dunajskega lista o razvoju dogodkov v Nemčiji — Hugenbergova diktatura na obzoru? — Izolirana Nemčija bo zdrvela v prepad komunizma

Dunaj, 28. julija. d. »Wiener Sonn- und Montagszeitung« objavlja pod naslovom »Nemška samopomoč in njene posledice« daljši članek, v katerem prihaja do zaključka, da je Nemčija na poti k diktaturi. Pisec poudarja, da so sklepi londonske konference povsem nezadostni, da bi se mogla Nemčija rešiti gospodarske in finančne krize, ki postaja kljub vsem zaslišanjem odredbam vlade vsak dan neznosnejša. Denarja ni in brez denarja Nemčija ne more živeti. Zato bo edina posledica londonske konference: diktatura. Vprašanje je le še, kdo ji bo dal ime: Brüning ali Hugenberg. Dogodki zadnjih dni dokazujejo, da jo je krstil že Hugenberg. Samopomoč, pa naj se že priporoča s te ali one strani, je mogoča samo na stebrih vojnega gospodarstva, v povečanju bede narodnih mas in na konfiskaciji pravic.

Brüningu se bo morda posrečilo obvarovati svojo vladno očetovstva novega gospodarskega sistema, ki ne bo ne kapitalizem, ne socializem, marveč bi se dal najtočneje označiti kot socialmilitarizem. Lahko pa se tudi zgodi, da bo Hugenberg zahteval od Brüninga posojeno mu obliko in sam postal prvi akt. Z gospodarskega stališča sprememba v osebah ne bo v stvari ničesar spremenila. Samo na politični pozornici bi prišlo do nekoliko novih prizorov. Brüning kot diktator v okviru samopomoči bi morda še našel povratek k normalnemu življenju. Hugenberg v tem svojstvu bi predstavljal stalno nevarnost.

O bližnjih dogodkih v Nemčiji pravi pisec tega članka: Inozemstvo je izgubilo zaupanja in pušča svoje kredite v Nemčiji samo pod silo razmer. Hugenberg bo namenom provociral popolno

izolacijo Nemčije. Ker ne bo denarja, bo državna banka prisiljena povečati obtok bankovcev. Umetno se bo nekaj časa dalo prikrivati to inflacijo, toda posledice morajo priti do izbruha. Obrestna mera bo poskočila na 20 in morda še več odstotkov. Z novo natisnjenim denarjem bodo banke vlagatelj sicer vrnil denar, toda ta denar bo brez vrednosti. Pod krinko narodne nevarnosti se bo pričela redukcija plač in mzd, kar bo dovedlo do popolnega obubožanja širokih mas. Sporedno bo sledila demontaža socialnih zakonov. Brüning bo morda vse to izvršil pod krinko obratne demokracije. Pride na krmilo Hugenberg, potem bo tudi ta poslednja dekoracija padla. Vse to bo rodilo nevarnost meščanske vojne in koncem koncem bo Nemčija utonila v poplavi komunizma.

„Mi vam zaupamo“

Poset angleških državnikov v Berlinu je dokaz zaupanja Anglije v Nemčijo — Toda brez sporazuma s Francijo ne gre

London, 28. julija. AA. Angleški ministrski predsednik Macdonald je imel sredi v Berlinu lep sprejem. Pred postajo so bili zbrani v vojaškem redu člani republikanskega »Reichsbannerja«. — Macdonald so sprejeli z ovacijami in v zvezki »Živele prijateljstvo z Anglijo!« »Nikoli več vojne z Anglijo!« Ceste, ki vodijo h kotlu, kjer stanuje Macdonald kot gost nemške vlade, so bile polne občinstva, ki je angleškega državnik živahno pozdravljalo. Prav tako so lepo sprejeli angleškega zunanjega ministra Hendersona, ki je prispel v Berlin že večeraj jutraj.

Berlin, 28. julija. AA. Na središnjem banketu v čast predsednika angleške vlade Macdonalda in zunanjega ministra Hendersona se je državni kancelar dr. Brüning zahvalil angleškima gostoma za gostoljubnost, ki jo je bil deležen v Angliji z zunanjim ministrom dr. Curtiusom. Dr. Brüning je nato izjavil, da je imel v zadnjem času večkrat priliko pojasniti angleškim državljanom položaj v Nemčiji in težke nemške probleme. Nemčija bo skušala z lastnimi silami premagati krizo. Navzlic temu pa mora računati na podporo inozemstva, ki je z odgleditvijo kratkoročnih kreditov poglajalo krizo na ostrino. Državni kancelar se je nato zahvalil angleški vladi za sodelovanje pri Hooverjev

načrtu in za podporo, ki ga je ta načrt dobil v Angliji. Temeljito ozdravljenje gospodarskih odnošajev v Evropi je mogoče samo z lokalnim sodelovanjem vseh narodov in z medsebojno pomočjo. Svoj govor je končal dr. Brüning z napitnico in želel veliki Britaniji srečno bodočnost.

Macdonald se je zahvalil za prisrčen sprejem v Berlinu. S Hendersonom je prispel v Nemčijo, da vrne obisk. Prišla sva, da pokaževa svetu, da zaupamo Nemčiji. Občudujemo jo, da skuša obvladati svoje težkote. Morda še ni konca vseh težkoti. Če pa se bo Nemčija skušala postaviti na lastne noge, sem uverjen, da drugi narodi ne bodo stali ob strani, da ji bodo pomagali. Svoboda Nemčija je potrebna vsej civilizaciji. Bodoče generacije pripadajo mednarodnemu svetu in morajo biti sproščene vseh sovražnosti in nezaupanja. Dosedanje konference so obnovile mednarodno sodelovanje. Vse finančne in moralne sile morajo stopiti v službo tega velikega cilja. Priznavajoč prizadevanje Francije je Macdonald poudaril, da se morajo pričeti razgovori nadaljevati, dokler ne pride do končnega sporazuma. Če bo treba, bodo pri tem sodelovale tudi druge države. Pozabiti je treba na to, kar je bilo v preteklosti in misliti na bodočnost.

Zakaj je Nemčija izgubila zaupanje

Značilen govor francoskega trgovskega ministra — Francoske zahteve so jasne in upravičene

Pariz, 28. julija. č. Minister trgovine Rollin je imel ob priliki otvoritve nove palače trgovske zbornice v Tarbesu govor, v katerem je dokaj ostro preciziral stališče Francije do Nemčije. Med drugim je naglasil:

Francija bi bila morala po končani svetovni vojni popolnoma izčrpati in izkoristiti svojo zmago ter naložiti premaganemu sovražniku ne samo popolno odškodnino za povzročeno škodo, marveč tudi še posebej kazenski davek ter ga popolnoma razorožiti. Francija tega ni storila, marveč se je zadovoljila z reparacijami za namenoma povzročeno škodo. Jasno je, da država, ki ne preneha grozi z moratorijem, ne more uživati zaupanja in kredita. Nemčija je za-

čela uvažati inozemski kapital ter je začela izvajati velikopotezno reorganizacijo industrijskih podjetij. To je bila na eni strani zelo draga stvar, na drugi strani pa je imela ta reorganizacija za posledico čimdalje večjo brezposelnost. S tem je naraslo nezadovoljstvo in socialna kriza. Francija želi iskreni sporazum, toda nemški gospodarski krogi morajo najprej pokazati, da so se od preteklosti kaj naučili. Če dolžnik ne more plačati starih obveznosti, pa zahteva novih kreditov, potem je upnik pač upravičen, da zahteva za nove kredite dovoljne garancije. Francoske zahteve so jasne in se ne dajo ovreči z nobenimi argumenti.

Bombe tudi v Španiji

Pariz, 27. julija. AA. Havas poroča iz Madrida: Včeraj je pri mestnih vratih eksplodirala bomba. Eksplozija je poškodovala telefonske zveze. Druga bomba ni eksplodirala, ker je bila položena na mokro zemljo.

Napad na ekspresni vlak na Bolgarskem

Sofija, 28. julija. p. Preteklo nedeljo je bil izvršen nedaleč Plovdiva oborožen napad neznane tolpe na ekspresni vlak, vozeč iz Caribroda. Drzni banditi so 3 km pred postajo naperili puške na strojevodjo in

zahtevali, naj ustavi vlak, sicer ga usmrte. Strojvodja ni izgubil prisotnosti duha in je brzino še pospešil. Tako jim napad ni uspel. Razbili pa so več oken, ko so streljali na potniške vagona. Lopovi so izginili brez sledu.

Francoska akademija nesmrtnih se podira

Pariz, 28. julija. s. Palači Institute de France, kjer ima sedež akademija nesmrtnih, grozi nevarnost, da se bo podirila. Poslojpe stoji že 250 let na obali Seine in ni bilo še nikoli renovirano. Te dni so se v knjižnični dvorani tako povesila tla, da so mogli prav zadnjem hipu spraviti na varno veliko število dragocenih knjig. Preiskava je dognala, da so tramovi strohneli.

Bivši poslanci pri ministrskem predsedniku

Varaždin, 28. julija. p. V Varaždinskih toplicah je sprejel predsednik ministrskega sveta general Živković bivše poslance HSS Ivana Tisaja, Stjepana Čizmekšija, Jakoba Hrupiča, Jurija Žvidariča iz Medimurja ter Andreje Kelemen iz Prekmurja. Prišli so pozdraviti predsednika vlade in so mu izročili resolucijo z velikega seljaškega zbora v Doi Kraljevcu.

Špartanski tekač v Beogradu

Beograd, 28. julija. p. Veliko pozornost vzbujajo med Beograščani poslednje dni neki Dalmatince, ki se piše dr. Ante Ružič-Bačo. Trdi, da je doktor prava. Vendar se ne uveljavlja kot pravnik, temveč kot zavajanja vreden tekač. Zmore namreč 5 do 6 ur neprekinjeno tekati, pa bodisi v kolobarjih ali pa na dolge proge. Po svojih produkcijah pa prodaja karte, trdi, da se izključno od tega živi. Za jutri je pozval Beograščane, naj mu privedejo na razpolago najmočnejšega konja, da bo dokazal, kako zna hitreje teči od konja.

Dunajski umor pojasnjen

Dunaj, 28. julija. AA. Sinoči ob 19.15. je dunajski policijska direkcija sporočila Korbirou, da je ugotovila identiteto morilca sovjetskega agenta Semmelmana. Morilec je Andrija Bitlovič, bivši študent medicine iz znan član balkanske komunistične skupine. Od leta 1922 do 1925 je Bitlovič študiral medicino na Dunaju. Gibal se je stalno v krogih dunajskih komunistov. Kasneje je bil izgnan iz Avstrije. Andrija Bitlovič je bil rojen 1903 v Požarevcu.

Italijanska velikodušnost do Albanije

Pariz, 28. julija. AA. L'Ouvre priobčuje članek bivšega albanskega poslanika in ministra Klisura o italijanskem posojilu Albaniji. Pisec analizira pogoje tega posojila po uradnih podatkih albanske in italijanske vlade in ugotavlja, da se pogoji tega posojila uprav nezaslišani. To ni posojilo, marveč penetracija v polni meri. Gre za politične in vojaške ukrepe, ki naj s Albanije napravijo osnovo za prodiranje Italije na Balkan. Pisec pravi, da so te težnje skrite celo pod masko velikodušnosti.

Angleški parlament gre na počitnice

London, 28. julija. AA. V petek gre angleški parlament na poletne počitnice. Zasedanje je od oktobra. Ta teden se je bavil z zakonskimi načrti, ki jih bo sankcioniral kralj pred odgoditvijo spodnje in lordske zbornice. Parlament ni mogel rešiti vseh zakonskih načrtov, kakor so prvotno nameravali. O teh bodo razpravljali na prihodnjem zasedanju. Med drugim bo razpravljalo prihodnje parlamentarno zasedanje o važnem izpreminjavalnem predlogu lordske zbornice o uvedbi sistema alternativnega glasovanja pri parlamentarnih volitvah. Lordska zbornica predlaga, naj velja ta sistem samo v veliki mesta.

Važne določbe novega poštnega zakona

Vse dosedanje oprostitve in popusti poštinih, telefonskih in brzojavnih pristojbin so ukinjene

Beograd, 28. julija r. Kakor smo že poročali, je Nj. Vel. kralj podpisal in proglasil nov zakon o pošti, brzojavu in telefonu. Dočim je na eni strani namen tega zakona, da unificira dosedaj zelo različno zakonodajo na tem polju, vsebuje zakon na drugi strani tudi celo vrsto novih določil. Med drugim daje zakon resornemu ministru pooblastilo, da po svoji uvidevnosti uredi poštno, telefonsko in brzojavno službo, določi višino pristojbin in način obveščanja s publiko. Te odredbe niso vzete v sam zakon, ker so često podvržene izpremembam. Poostreni so predpisi o poštini tajnosti in predvideno za kršitev disciplinsko in kazensko zasledovanje. Posebno stroge so določbe o odgovornosti za škodo, povzročeno na eni strani s strani poštinih in brzojavnih ustanov in uslužbenec zasebnikov, na drugi strani pa s strani zasebnikov tem ustanovam in organom. Država se odrekla izključne pravice prevoza in sploh poštnega prometa z novinarji (časopisi, listi itd.), kakor je to obstojalo doslej. Odslej lahko časopisna podjetja uredijo tudi v lastnem delokrogu razpošiljanje svojih listov. Enako dopušča zakon privatnikom gradnjo telefonskih in brzojavnih prog v svoje svrhe, pridržuje pa si v svrhu kontrole pravico predhodnega odobrenja in nadzora. Vprašanja, ki se nanašajo na poslovanje radio-oddajnih in

sprejemnih postaj, bodo urejena s posebnim zakonom.

Vprašanje oprostitve od plačevanja poštinih, brzojavnih in telefonskih pristojbin bo urejeno s posebno uredbi, ki bo imela zakonsko moč, najkasneje v roku šestih mesecev po objavi tega zakona, nove oprostitve pa se morejo dovoliti samo potom zakona. Načelno plačila poštinih, telefonskih in brzojavnih pristojbin ni nihče oproščen, tudi ne država. Izvzeti so samo naslednji primeri:

1. Uradna sporočila poštinih, brzojavnih in telefonskih ustanov.

2. Nujna poročila državnih in občinskih organov v primeru vojne ali mobilizacije, požarov, poplav, potresa, epidemij v večjem obsegu in drugih sličnih velikih nesrečah.

3. Metereološka in seizmološka poročila državnih in privatnih zavodov in njihovih dopisnikov in zaupnikov.

4. Nujna poročila Rdečega križa državnim oblastem in svojim pododborom, to pa samo v primeru vojne ali mobilizacije.

Vse dosedanje oprostitve se z uveljavljanjem tega zakona ukinejo.

Podrobni predpisi o poslovanju posameznih ustanov in o obveščanju z občinstvom bodo izdani s posebnimi pravilniki.

Uspehi grške zunanje politike

Velik govor grškega zunanjega ministra — Grčija hoče služiti miru in mednarodnemu sodelovanju

Atene, 28. julija. AA. Namestnik ministrskega predsednika g. Mihalakopoulos je prispel sredi v svoj volilni okraj v Patras z letalom. Na banketu je imel velik govor o aktualnih vprašanjih grške politike. Gospodarska kriza ni prizanesla niti Grčiji. Tu pa se je ves narod zavedel svoje dolžnosti in odgovornosti. Zato je Grčija premagala gospodarsko krizo z mnogo manjšimi težkocami, nego ostale države. Težkote na Grškem pa so po vsem druge narave. Deloma izvirajo iz Pangalosovega režima. Med drugimi je bilo nesoglasje z Jugoslavijo, ki ž njo Grčija ni zvezana samo s svojo prošlostjo, marveč tudi s skupno krvjo v vojni za svobodo. Kot minister za zunanje zadeve je hotel okrepi mir in je zato odstranil nesoglasja z Jugoslavijo. Pri tem prizadevanju ga je podpiral pred-

sednik vlade Venizelos. Dalje je govornik kot zunanji minister spoznal, da je Italija najbližji sosed Grčije od 6 velesil. Zato je skušal zblizati oba naroda. To mu je popolnoma uspelo s pomočjo Venizelosa. Grčija je sprejela obvezno arbitražo in želi živeti v miru z vsemi narodi. S tem sodeluje pri obnovi Evrope. To politiko miru je Grčija izvedla tudi napram Turčiji. Posledice te politike so se pokazale v grškem državnem proračunu, kjer so bili znižani vojaški izdatki. Na koncu je Mihalakopoulos izjavil, da so še neka nesoglasja z Bolgarijo. Ta nesoglasja pa so finančne prirode. Glede Hooverovega načrta je Mihalakopoulos pojasnil znano grško stališče. Govor Mihalakopoulosa so prisotni sprejeli z velikim odobravanjem.

Ozadje novih nemirov v Mehiki

Podrobnosti o dogodkih v Veracruzu — Dvoboj med guvernerjem in atentatorjem — Obsedno stanje

Mexico City, 28. julija d. O dogodkih v Veracruzu se doznajajo naslednje podrobnosti. V pokrajini Veracruz je hotela vlada reducirati število od države vzdrževanih duhovnikov. Objavila je, da bo s 1. avgustom znižano število duhovnikov, ki jih plačuje država, od sedanjih 2000 na 13. Vlada pravi, da je v mnogih krajih po 10 in še več duhovnikov, dasiravno je v kraju samo ena cerkev in ni potrebe po tolikem številu dušnih pastirjev. Duhovščina je odločno nastopila proti tej nameri zlasti s prizniti. Neki sfanatizirani mladenič se je v svoji verski blaznosti odločil, da se mašuje nad predsednikom republike. Poiskusi je izvršiti atentat na guvernerja v Veracruzu. Napadel ga je z revolverjem, ko se je vračal iz guvernerske palače v svoje privatno stanovanje. Oddal je nanj več strelcev ter ga je lahko ranil

naad ušesom. Guverner je takoj po prvih streljih tudi sam potegnil revolver in začel streljati na napadalca. Vnel se je pravcati dvoboj, v katerem sta guverner in napadalec večkrat nanovo nabila svoje samokrese. Nasledel je prihitel neki uradnik, ki je oddal na napadalca več strelcev in ga na mestu ubil. Ko se je vest o napadu na guvernerja razširila po mestu, je prišlo do velikih protiklerikalnih demonstracij. Množica je navalila na cerkve ter jih zažgala. V borbi je bilo več mrtvih in ranjenih. Ubila sta bila tudi dva duhovnika. Ena cerkev je pogorela do tal, tri druge pa so še rešili, dasiravno je tudi tu zgorelo mnogo dragocenosti in je škoda zelo velika. Nemiri so zavzeli tak obseg, da je vlada zvečer proglasila obsedno stanje in poslala na ulice vojaštvo, ki je zopet napravilo red in mir.

Zakaj je šel Ibanez

Buenos Aires, 28. julija. AA. Večina argentinskih listov iz Santiaga de Chile poroča, da je predsednik Ibanez dal ostavko na svoje mesto pod pritiskom študentske stavke, ker se je prebivalstvo postavilo na stran študentov.

Pariz, 28. julija. AA. Havas poroča iz Santiaga de Chile, da je predsednik Ibanez podal ostavko. Sestavljena je splošna junta pod predsedstvom Petra Otaza, ki bo vodila posle, dokler ne bo izvoljen novi predsednik ali pa sestavljena nova vlada.

Iz angleškega letalstva

London, 28. julija. AA. Če bo lepo vreme, bo imelo ta teden prvi poskusni polet novo vodno letalo tipa Supermarine Rollsroyce »S 6«. Udeležilo se bo tudi tekmo za Schneiderjev pokal. Drugo letalo gradijo v Woolstonu in je že skoraj gotovo. Obe vodni letali bosta na razpolago za hitrostne polete v Calshotu.

Odhod angleške mornarice iz Splita

Split, 27. julija n. Angleška vojna krizarka, ki je bila osem dni usidrana v splitski luki, je davi odplula v Trst, od koder se bo vrnila na svojo stalno postojanko na Malti.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2269.86 — 2276.70, Bruselj 785.78 — 788.08, Curih 1098.15 do 1101.45, Dunaj 291.75 — 794.15, London 273.33—274.15, New York 5619.72—5636.72, Pariz 220.61—221.27, Praga 166.89—167.39, Trst 294.40—296.30.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.085, Pariz 20.10, London 24.89, New York 512.80, Bruselj 71.55, Milan 26.8275, Madrid 46.50, Amsterdam 206.70, Dunaj 72.10, Sofija 3.73, Praga 15.1975, Varšava 57.55, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.05.

